

A DADOGÁS VIZSGÁLATÁNAK LOGOPÉDIAI SZEMPONTÚ MEGKÖZELÍTÉSE

Tóthné Aszalai Anett
SZTE Gyógypedagógus-képző Intézet

Kulcsszavak: logopédia; dadogás; interakció-vizsgálat

A dadogás kommunikációs zavar, melynek tünetegyüttese sokszínű, jellemzően a légzésben, a hangadásban, a beszéd folyamatosságában, a vázizomzatban megjelenő görcsökkal. A dadogás hatása a szociális viselkedésben is megfigyelhető (Fehérné, 2001). A tünetek kialakulásában és fenntartásában a környezetnek meghatározó szerepe van, erősítve vagy gyengítve a dadogó ember társadalmi akadályozottságát.

A statisztikai adatok szerint a logopédusok évente közel 1500 dadogó gyermeket regisztrálnak, kezelnek. A tanév végi adatok szerint a kezelték körülbelül 10%-át minősítik tünetmentesnek. A dadogás multifaktoriális jellege ellenére sem tűnnek ezek az eredmények kielégítőnek, ugyanakkor a dadogással foglalkozó magyar nyelvű szakirodalom szűkös, főként a dadogás tüneti vagy terápiás aspektusaira fókuszálnak esetismertetéssel, a terápia gyakorlati alkalmazásának bemutatásával (Lajos, 2011; Molnárné, 2011; Hegedűsné, 2009). A korai dadogás Magyarországon kevésbé kutatott terület.

Az előadás célja kettős, egyrészt a dadogáskutatás elméleti összefoglalása a nemzetközi és a hazai kutatások eredményei alapján. Másrészt pilot kutatásunk eredményének a bemutatása, melyben célunk a dadogó gyermek-anyja interakció megismerésében használható hatékony logopédiai vizsgálati metodika kidolgozása volt.

Az előadás során ismertetjük a dadogás kutatásának főbb állomásait és elméleti modelljeit (Hahn és Győri, 2008; Lajos, 2009), ezt követően a napjainkban folyó vizsgálatokat meghatározó korábbi pszichológiai, nyelvészeti, logopédiai felmérések főbb eredményeit. Kiemeljük a dadogás tüneteit és a környezet, különösen az anyai kommunikáció jellemzőit vizsgáló kutatásokat (Guvan és Sar, 2003; Lajos és Lőrök, 2002; Bernstein Ratner, Rooney és Macwhinney, 1996), majd összefoglaljuk a dadogás logopédiai vizsgálatának módszereit, eszközeit (Juhász, 2007; Schmidtné, 2004). Az előadás további részében pilot kutatásunk első eredményeit mutatjuk be. Kismintás kutatásunkban dadogó gyermek és anyja interakciójának sajátosságait vizsgáltuk. Az interakció elemzése videofelvétel anyagának elemzésével (Macwhinney, 1996), a nyelvi teljesítmény feltárása az anyával történő strukturált interjúval történt.

A kutatás legfontosabb eredménye, hogy a vizsgálati eljárás alkalmas a dadogó gyermek-anyja interakciójának mélyebb megismerésére és összehasonlítására. A további eredmények hozzájárulhatnak a logopédiai – diagnosztikai és terápiás – munka fejlesztéséhez.